

og man vil da forstaa, hvilken Fordel de officielle har, saaledes som det nu er ordnet med Kumuleringen. En Kandidats Navn kan jo først kumuleres to Gange af Partiet eller Gruppen og saa én Gang af den enkelte Vælger, derved kan hans Navn komme til at staa fire Gange paa den officielle Stemmeseddel — benyttet af Vælgeren, paa andre Stemmesedler i det højeste 2 Gange. Som det før var ordnet, da ogsaa den enkelte Vælger kunde kumulere ubegrænset, kunde derimod Vælgerne med Lethed i al Stilhed tvinge deres Kandidat igennem. Om det var en Person, som nød saa liden offentlig Tillid, at han ikke kunde blive sat op paa en officiel Liste, saa kunde hans private Venner slaa sig sammen og hver især kumulere hans Navn saa mange Gange, som der var Repræsentantpladser at besætte, og saaledes kunde han trods alt blive valgt til Kommunerepræsentant. Dette vil efter den nye Lov falde meget vanskeligt.

Om Ordningen og Beregningen af Forholdstalsvalget skal vi hermed give nogle Antydninger.

Hvor der er *Flertalsvalg*, behøver Valgbestyrelsen blot at opsummere Kandidaternes Stemmer, og de, som faar flest Stemmer, bliver da valgt til Repræsentanter, og Posterne besættes i Rækkefølge efter deres Stemmetal.

Ogsaa hvor der er *Forholdstalsvalg* opsummeres Kandidaternes Stemmer, men dermed er endnu intet afgjort. Det kan f. Eks. hænde, at en Kandidat, som har 50 Stemmer, bliver valgt, medens en, som har 100 ikke bliver valgt.

Det er nemlig først og fremmest Listernes Stemmetal om at gøre — det, man faar ud, naar man opsummerer hvor mange Stemmer hver Liste har faaet — *alle* dens Kandidaters Stemmer *sammenregnede*. Af dette »Listernes Stemmetal« afhænger, hvor mange Repræsentantpladser hvert Parti, hver Liste faar at besætte.

Først, naar dette er afgjort besættes hver Listes Pladser (hver indenfor sin Gruppe) med de af deres Kandidater, som har de fleste Stemmer — i Rækkefølge efter deres Stemmetal. Listens øvrige Kandidater indtil samme Antal som dens Repræsentanter, udgør i samme Orden dens Suppleanter.

Ved Valget i Kristiania i 1898 blev de 84 Repræsentantpladser fordelt saaledes mellem Listerne: Højre fik 42 Pladser at besætte; Venstre 32; Arbejderpartiet 7; Ædrueligheds-partiet 3. Der var saavidt erindres flere officielle Lister, men de naaede ikke at faa nogen Kandidat frem. Heller ikke de »Vilde« fik nogen frem.

Hvormange Pladser der skal tilfalde hver Liste finder man saaledes ud af: Man tager alle de Stemmer, som afgives ved Valget og

erkendes gyldige paa alle Stemmesedlerne baade officielle og private — og dividere dette Tal med Repræsentanternes Tal forøget med 1. Den Kvotients af hele Tal, som derved udkommer øget med 1 er Forholdstallet. Med dette divideres saa igen de forskellige Listers Stemmetal.

Sæt at der i Kristiania blev afgivet i det Hele 51,000 Stemmer ved kommende Valg. Her skal vælges 84 Repræsentanter, øget med 1 bliver Tallet 85; med dette Tal skal 51,000 divideres, derved udkommer 600, der øges med 1. 601 bliver da Forholdstallet, som hver Listes Stemmetal skal divideres med. Hvis nogen Listes Stemmetal bliver under 601 faar den altsaa i dette Tilfælde ingen Kandidat frem.

Men det er, naar selve Deling skal foregaa, at der som Regel indtræffer vanskeligere og mere indviklede Tilfælde, som Loven dog ogsaa har Regler for og Anvisninger om.

»Listerne faar sig tildelt de andre Repræsentantpladser, som de hele Tal i de ved disse Divisioner udkomne Kvotienter angiver.« »Viser det sig,« fortsættes der, »at ikke samtlige Repræsentantpladser herved er fordelte mellem Listerne, divideres hver Listes Stemmetal først med Antallet af de Listen tillagte Repræsentantpladser forøget med 1, derpaa, om det er fornødent med det samme Tal forøget med 2 o. s. v.«

Men vi skal ikke bebyrde Læserne med flere af disse Regler og Bestemmelser. Det er jo heldigvis Valgbestyrelsen og ikke os Vælgere, som skal være Regnemestere.

(Efter Nylænde 1901.)

✕ Forliget og Valgretsforslaget.

I Anledning af, at det saa længe svævende Spørgsmaal om Partiernes Forlig og Vedtagelsen af det udvidede kommunale Valgretsfor-slag — det, der indesluttede Kvinders kommunale Valgret under lige Vilkaar med Mænds — omsider fandt sin Løsning d. 10de Januar 1908, telegraferede Bladets Redaktion denne Situationsforandring — der stillede os en sikker Vedtagelse i nær Udsigt — til vore Søsterlandes Forbund.

Fru Statsminister Qvam, Formand for Landskvindestemmeretsforeningen i Norge, telegraferede Svar til os fra Stenkjær: »Landskvindestemmeretsforeningen lykønsker og jubler med Danmarks Kvinder« Qvam, Formand.

Frøken Anna Whitlock, Formand for Sverrigs: »Landsförening för Kvinnans Politiska Rösträtt« telegraferede Svaret:

»Den samlade Centralstyrelsen i Landsföreningen för Kvinnans Politiska Rösträtt sender Danmarks Kvinnor sin hjärtligaste Lykönskan.« Anna Whitlock, Ordförande.

Skøndt vi fra alle Sider hørte, at Forslagets Vedtagelse var os sikkert, og saa, at de ugifte Kvinder styrtede til Indregistreringskontorerne for at melde sig skattepligtige inden Januar Maanedes Udlob — den eneste Vej til at vælge og blive valgt til Kommu-

nalbestyrelserne i Marts 1909 — skøndt vi overalt følte denne Sikkerhed paa Sagen zittre i Luften, kunde Meldingen om et Dødsfald, der borttog en af de gode Stemmer i Lands-tinget, eller et Samarbejds Brud med et lignende Resultat, bringe Blodet i vore Aarer til at stivne. Vi opdagede dog efterhaanden, at Gennemførelsen af Valgretsforslaget var en Livssag for Landstinget og at, hvor truende Skyer, der end kunde samle sig, dukkede uventede Hjælpetropper dem tiltrods frem lige i det kritiske Øjeblik. Forslaget gik sejrrigt gennem Landstinget.

Da vi derpaa mødte til Folketingets Behandling af Forslaget — den, der var lovet os at gaasaa let — lagde ingen politisk Gruppe Fingrene imellem. Den gensidige Vrede su-sede os om Ørene. Yderpartiernes Tenor, Baryton og Bas (Radikale, Socialister og Kon-servative) opførte en »Anathema-Trio« for os, en Vexelsang, hvis knyttende og rammende Lyn og brummende Torden bragte vore Hjerter til at bæve og straks gjorde os det klart, at saamange Kølleslag, saa megen Sværdklirren kunde umuligt det lille For-slagsbarn komme levende fra. Denne Kryds-ild maatte virke dræbende! Vi sendte vore mest bebrejdende Blikke til de vanlige For-kæmpere for Kvinders Valgret, dem, der nu saa ganske havde vendt os Ryggen efter at have spændt vore Forventninger til deres sikre Stotte saa højt, ja endog ladet Maalet: »Kvinders politiske Valgret« flimre for vore Øjne! Vi saa nu grant, at det kun havde været en upaalidelig »Flirt«, der paamindede om Bagerens Rikke, der gav Hjerterbrødet til andre.

Langt om længe oprandt Dagen for tredie Behandling i Folketinget. Hvad betød vel dette Omslag? Det var tydeligt og klart, at der var gaaet Paaske i Luften. Længselen efter Hjemmenes fredelige Hygge paa Landet havde banket paa hos alle. Vi havde ventet et Skafot, hvor alle smaa Valgretsspirer skulde aflives og Kvinderne sættes i Krog igen, og vi fandt en travl Længsel efter at blive færdig. Baade fra Socialister og Radikale lød Indledningssætningen: »Hvis vi havde Stem-meflerhed, saa vilde vi — — men uheldigvis, det har vi ikke!« — — Aah! hvor det var en Steen fra Hjertet! Vi vilde alt-saa trods de Misfornøjedes stærke Ord komme levende igennem med vor lille Valgrets-spire, den, der skulde vokse til det dejlige Træ! Midterpartiet, Regeringens Parti, var trods sin forholdsvis Stiltfærdighed det stær-keste! det var Majoriteten! Man fik nu Ind-trykket af, at Meningen med alle disse hvasse Ord kun havde været: at skulde end Yder-partierne falde i denne Sag, saa vilde de falde under en Protest, der kunde høres viden om Land — ud til hele Vælgerbefolkningen.

Afstemningen foregik. Det Valgretsfor-slag, der skulde give Kvinder lige Vilkaar med Mænd, gik igennem med 64 Stemmer mod 35. Af Højre havde én Stemme svaret Ja, fire Nej og seks ikke stemt.

Det var en stolt Udgang for os Kvinder, og man tænkte uvilkaarligt paa hvad man havde sagt os fra Australien: at siden Kvin-derne havde faaet politisk Stemmeret, var Mændenes Taler i Parlamentet for en stor Del henvendt til Kvindernes Loge. De bejlede til Kvindernes Stemme! Vi kunde nu drømme om fremtidig Betydning! — —